

22 apr 2014 -18:47

Het Algemeen Rijksarchief breidt zijn archiefbestand uit over de Jodenvervolging in België tijdens de Tweede Wereldoorlog

Op dinsdag 22 april heeft het Archief van de Stad Brussel officieel zijn 35 meter goed bewaarde archieven, over de Joodse eigendommen die werden ontnomen tijdens de tweede Wereldoorlog, overgedragen aan het Algemeen Rijksarchief in aanwezigheid van de heer Philippe Courard, Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid en Karine Lalieux, Schepen van Cultuur van de Stad Brussel. Het archief vormt een belangrijke aanvulling op de collecties van het Algemeen Rijksarchief over de Jodenvervolging in België tijdens de bezetting.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog ontsnapte ook het Joods vastgoed niet aan de aandacht van de Duitse bezetter, die daartoe een netwerk van organismen op poten had gezet om de Joodse gemeenschap te beroven. Eén van die organisaties was de Verwaltung des Jüdischen Grundbesitzes in Belgien, die in 1941 werd opgericht voor het beheer van vastgoed dat in België (met uitzondering van Antwerpen) tijdens de Tweede Wereldoorlog werd geroofd van Joden.

De Verwaltung des Jüdischen Grundbesitzes in Belgien en haar beheerders konden leegstaande panden van Joden verhuren, huurgelden innen en betalingen voor onderhoud en belastingen doen, mits ze alles in een beheerrekening verantwoordden. Ze konden echter niet overgaan tot verkoop in naam van een afwezige eigenaar, aangezien het Belgische Gerecht de Belgische notarissen had verboden verkoopakten te homologeren die waren afgesloten zonder tussenkomst van de eigenaar. Niettemin vonden toch een aantal van dergelijke transacties plaats.

Na de oorlog kwam een deel van het archief over dit pijnlijke verleden in het bezit van de Dienst van het Sekwester van het Ministerie van Financiën; nadien werd het overgedragen aan het Ministerie van Openbare Werken alvorens te worden geschonken aan het Archief van de Stad Brussel in 1970. Zij worden er sindsdien bewaard en geraadpleegd. Op verzoek van de Federale Overheid heeft de Stad Brussel de toestemming gegeven om deze werken aan het Algemeen Rijksarchief over te dragen om hun collectie aan te vullen. Deze dinsdag heeft het Archief van de Stad Brussel de laatste van de 85 archiefdozen afgegeven aan het Algemeen Rijksarchief.

De symbolische plechtigheid vond plaats in aanwezigheid van Philippe Courard, Staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid, Karine Lalieux, Schepen van Cultuur van de Stad Brussel, Karel Velle, Algemeen Rijksarchivaris en Anne Vandenbulcke, Directeur generaal van het departement cultuur van de Stad Brussel.

"Conflicten zijn vaak synoniem met de vernietiging van archieven, zegt Philippe Courard staatssecretaris

voor Wetenschapsbeleid. Maar ze zijn ook zeer interessante en belangrijke bronnen om documenten beter te begrijpen. Deze 35 meter die vandaag wordt overgedragen is waarschijnlijk een druppel in de oceaan van archieven. Maar ze zijn van groots belang. Inderdaad tonen deze documenten de vervolging van de Joden door de Duitsers in België en meer specifiek de zorgvuldige bewerking van het "wegwerken van de Joden" in de economie van ons land georkestreerd door de bezetter. Deze documenten vormen een essentiële aanvulling voor de archieven van deze periode reeds door het Rijksarchief geconserveerd. Ik wil benadrukken dat de instellingen die archieven beheren moeten deelnemen aan het begrip om onze geschiedenis toegankelijk te maken voor het grote publiek en moeten ook een maatschappelijke impact geven aan grote historische ontdekkingen. Deze bevindingen zijn van cruciaal belang en het is onze plicht om de herinneringen verder te blijven bewaren."

"Deze archieven, gered van de vernieling door de Stad Brussel, waren al nauwkeurige bronnen voor onderzoekers, ondermeer tijdens de commissie Buysse. Binnenkort nauwkeurig geïnventariseerd en ter beschikking van een groter publiek zullen ze hopelijk het historisch onderzoek versnellen" onderstreept Karine Lalieux, Schepen van Cultuur.

Dit belangrijke archiefbestand zal binnenkort door het Algemeen Rijksarchief worden geanalyseerd en geïnventariseerd en vervolgens beschikbaar worden gesteld voor het publiek, uiteraard met inachtneming van de privacywetgeving. Het archiefbestand vormt een belangrijke aanvulling op de collecties van het Algemeen Rijksarchief over de Jodenvervolging in België tijdens de Tweede Wereldoorlog, en met name op het archief van de Brüsseler Treuhandgesellschaft dat onlangs werd geïnventariseerd.

De Verwaltung des Jüdischen Grundbesitzes in Belgien hing af van die Brüsseler Treuhandgesellschaft. Deze instantie was in 1940 opgericht door het Duits militair bestuur om bezittingen van "Joden en vijanden" op te sporen. Nadien was ze verantwoordelijk voor de centralisatie, administratie en vereffening van deze bezittingen.

Sinds 2011 beschikt het Algemeen Rijksarchief ook over een digitale kopie van het archief van de International Tracing Service te Bad Arolsen. Deze kopie bevat een centraal namenbestand en bijna 80 miljoen gedigitaliseerde documenten over de vernietigings-, concentratie- en werkkampen, de getto's en gevangenen, de dwangarbeid, enz.

Het Algemeen Rijksarchief werkt ook aan een Archiefgids over het Jodendom en de Joodse bevolking in België. De gids, die dit jaar zal worden gepubliceerd, geeft een overzicht van de vele publieke en private archiefbronnen met betrekking tot de Joodse bevolking in België.

Goed nieuws dus voor onderzoekers die zich, aan de vooravond van de 75e verjaardag van het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, willen buigen over een belangrijk onderdeel van de misdaden van de nazibezetter of de vele facetten van de Holocaust willen bestuderen. Ook genealogen kunnen via deze bronnen meer inlichtingen bekomen over het lot van hun familie vóór, tijdens en na de bezetting. Het Algemeen Rijksarchief bewaart momenteel ongeveer 21 kilometer archief over de Tweede Wereldoorlog.

Rijksarchief
Ruisbroekstraat 2
1000 Brussel
België
+32 2 513 76 80
<http://www.arch.be>

Stéphanie Deschamps
Persattaché
+32 2 548 38 17
+32 2 513 76 80
stephanie.deschamps@arch.be